

КЕНГЕШ

Салынган жууаплы борчланы толтурур ючюн, битеу онгларыбызны хайырланып, къарыуубузну аямай кюреширге тийишлиги

Тюнене КъМР-ни Башчысы Юрий Кокос бардыргъан кенгешде Россей Федерацияны Президентини Владимир Путинни байыл 7 майдан «РФ-ни 2024 жылга дери миллет умутларыны эмда стратегиялы борчларыны юсюнден» буйругун толтурууну юсюнден селешингенди. Жыйылыгъа Президентствону, министрстволаны эмда ведомстволаны таматарлары къатышхан эдиле.

Юрий Кокос белгилегенича, бу буйрукъда сазгынылган борча болмагъанча магъаналыды. Анда сартай къырлары битеу да онки жаны бла айнытууну юсюнден айтады. Ол санда социальный эмда медицина белюмлени ондурууну, илму-техниканы кюндириуну, гражданданы санын кбейтиуну, аланы жашау болумларын игилендириуну, адамдагъа ишлерге, жунликлерини ачыкларгъа амал берууну юслеринден да. «Быллай борчланы тамамлау – бизден бек уллу къыйын салырыбыз, тюз онула этерибизни излейди. Къайсыралар да болсун – башхасы жокъду, саулай экономиканы кюлендиримей алагъа миллет къыйын болуугу ваамды», – деп белгилегенди ол.

Республиканы Башчысы айтханда кере, Президент саргъан борчлары эмда алада белгилеген керюмдөлени юсю бла, хар регионда да тийишли проекте жарашадыр, аланы байыл биринчи октябрго дери тура этерге керекди. Сагъынылган 2024 жылга дери бу проектеде республикада хар болууну юсю бла не мадар этилиги, сора аланы тамамлагъа жууалыла да жик-жиги бла кергюзтолукюдже.

«Бек къыйыны – къаллай онгларыбыз болганын ойланды. Аласыз, бегирек да ахчасыз, ол умутлагъа жетери юсюнден айтыр амал жокъду. Ол себеден а къолда болганын тийишдирге, жангы ресурсла излерге керекди. Ахшы умутларыбызга

жертер ючюн кюч-къарыуубуз, билимибиз да болганына ишексиме.

Шендого дери этилген кеп ишле да анга шагъатдыла. Сбз ючюн, къысха заманын ичинда аслам фелдшер-акusher пунктла къурагъанбыз. Маданитт юйле уа... Жаланда былтыр быллай онбир жангы объект берилгенди хайырланыгъа. Алай бла этеме десек тийгъыч жокъду».

Правительствону Башчысы Мусукланы Алий бу буйрукъну толтуруу бла байламлы иш ол борчлары бла окуна башланганын билдиргенди. Аны юсю бла талай кенгеше бардырылгандыла, алада ведомстволаны структурасында торленюле этерге керекликени келгенди, дагъыда башында сазгынылган проектени тамамлау жаны бла методикалы рекомендациялары юсюнден селешгенди.

Мусукланы Алий билдиргенге кере, ол борчланы чеклеринде жетерге керек болгъан керюмдөлени эмда тийишли ресурсланы белгилеу иш да тире барады, аны эселпери бир-эки вийкъыны ичинде хазыр болуукъдыла. Президентни буйругъунда кергюзтолуген бир талай борчлары толтурууга бизни республика боюнлюкде окуна иги да жуукъ болганын, башхаланы тамамларна уа бек кеп кюч-къарыуу салыргъа кереклисин да белгилегенди Мусук Алий.

Ахырында Юрий Кокос жыйылыгъа къатышханлагъа анда айтханын магъаналыгыбын къайтарып чертгенди. «Къайсы борчну да толтурууга болуукъ, анга жаланда жууаплылыкъ, иш келлюлок керекди аныс», – деп белгилегенди ол.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

ШАГЪЫРЕЙЛЕНИУ

Къырал Думаны депутатлары республикада керген затларын жаратхандыла, айырмалы врачланы, устазланы грамотала бла сауызалагъандыла

Тюнене Къабарты-Малкъаргъа ишчи жумуш бла РФ-ни Къырал Думасыны Урууну, социальный политика эм ветеранлары ишлери жаны бла сийетини келечилери келгенди. Жолучулукъны биринчи конюнде парламентариялы республикада социальный магъаналы объектле бла шагъарейленгенди. Бюгон а ала КъМР-ни Башчысы Юрий Кокос бла тубеширликде эмда «КъМР-де бюджеттен тышында къырал фондлары ишлери эм сынулары» деген темагъа «тгтерек стол» бардырылгъанды.

Къонаклагъа, ала бла бирге уа Къырал Думада Къабарты-Малкъардан депутат Ирина Марыш да келгенди. Тамбукан келюне тийресинде спикерни орунбасары Жанатайлы Салим, Урууну, социальный политика эм саулыкъ сакълау комитетни таматары Хусейн Кажаров, Золск районун администрациясыны таматары Руслан Гатов эм башхала тобегенди.

Биринчиден, ала Бахсан районда Агропромшылленди бизнес-инкубаторда болгандыла. Бу объект а эл молкун айнытды арткъыда магъаналы. Аны кенлиги 120 миң квадрат метрге

жетенди, анда кермючле бардырылган юч уллу зал барды. Анда сибийлеге, эл молк усталыклагъа юйренген студентлеге да жерчилк, малчылыкъ, ол санда атычлыкъ бла байламлы билимлерин есдюрюрге битеу онгла къурагъандыла.

Къонаклагъа уа эл молкени инновациялы проектини кермючю бла тобегенди. Къабарты-Малкъар къырал эмда къырал агропромшылленди университетини жаш алимлери Нальчик черкени жазгаларын къорулауны бийинжеринг системаны, терек бахчаланы зарарлы къурт-къумурсхаладан

сакълауны шендого амалларын кергюзтенди.

Дагъыда инновациялы технологияла керге ишленген эни жашау журтну, «Добрыи жыл» деген интерактивный сабий зоопаркны, аладан дери чысыла жарашдырууну проектерин да керюрге болуукъ эди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ПРОЕКТЕ

Налогла жыйыу системаны игилендирир умутлудула

КъМР-ни Правительствону кезюуле жыйылууда экономика, спорт, урууну эмда ырысы белюмле бла байламлы жыйырмага жуукъ бегими проектерине къаралганды эмда тийишли онула этилгенди.

Кенгешни Правительствону Башчысы Мусукланы Алий бардыргъанды, аны ишине министрстволаны, ведомстволаны эмда жер-жерли администрациялары келечилери да къатышхандыла.

Методикаларына тийишлиликде жарашдырылады, дегенди. Анга кере, бизни республикада отну ечюлтюуге этилген къорачыла къырлада жорюген орталык мадардан кбюрек боладыла. Ол себеден аны артгылы ол бериллик дотациядан кетерилди. Къабарты-Малкъарны от тошуге къажау службасыны къорачлары азайтыр умутда анда ишчи жерлени санын къысхартыргъа

ону этилгенди. Министри орунбасары билдиргенге кере, быллай жерлени барысы да эркин вакансиядадыла, аны себелни шендого урунганланы бири да ишиз къалык тоюпду.

Финансла министерство жарашдыргъан эмта да бир бегиме тийишлиликде республикада наголганы жыйыу системада торленюле болуукъдыла. Башхача айтханда, энди налог ставка

Ахыры 2-чи бетдеди.

Алгышлаула

Библиотекаларыбыз бусагъатдагъы излемлеге келишедиле

Хурметли шукъла!

Республиканы библиотека системасында ишленгенли профессионал байрамлары – Библиотеканы битеурсей кюню бла – жюргимден къызу алгышлайма. Бу маданит от жазгала биюмлюкде уллу эмда магъаналы жангычыкъланы жолундадыла. Информация эмда телекоммуникация амаллары айнаы борчлары аланы жауагъа да жашауда жерлерин арталыда торлендиридиле.

Бизни библиотекаларыбыз замандан артка къалмагъа корешгеннери, билим беруу арапча,

адамла солурга сойген мекилча даракларын къайтары, борчларын бютон кенгерте борчларнын чертип айтыргъа тийишлиди. Есоп келген тейюню оло релюуге, халкъыбызны билимин есодорууге уа ала салган къыйын айтыр-айтамза улуду. Бир затха да къарамай, ишинизге, маданитха, китапха эмда окуучууга кертичлей къалгъаныгъыз ючюн жюрек ырызлыгъымы билдиреме. Саулукъ, насип, ырахатлыкъ, жангы муратла бла жетишле тегейме!

Юрий КОКОС,
Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысы.

Ахшы төрелени сакълай эмда байыкъландыра

Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Кокос Россейны ФСБ-сыны КъМР-де Чекич управленясыны таматарларын бла эни составын служба къурагъанлы 100 жыл толганы бла алгышландыла. «Къыралыбыз жаратылганы да чекиле туугъан жерибизни чеклерини ишаныгъы къалауурлары болуп келедиле, кеслерини аскер борчун бет жарыкты толтурууда, кишиликни бла батырлыкны эмда Ата журтка кертичиликни коллегерин кергюзтенди тураддыла.

Ол ишлары Уллу Ата журт урушун жылларында бютон бек ачыклангандыла. Чекич заставаланы солдатларына бла офицерлерине биринчи болуп сынарга тошгенди дюмчаны кюсюлюкюгон. Ала жерибизни хар отломы ючюн жылларын-къланарын аямая сермешгенди. Аланы жигитликери, кишиликери, ниет чыныгуулулары туугъан журтка соймекилини,

аскер антха бла борчка кертичиликни югюсо болгъанлай къалыкдыла.

Россей Федерацияны Кюоркуусулукъ федерал службасыны Къабарты-Малкъар Республикада Чекич управленясыны эни составы тамата тейюлени ахшы төрелени къаты сакълаганын эмда байыкъландырганын, анга салынган жууаплы борчланы бийик профессионал асражада толтуруганын, Россейни кырал чеклеринде кызык болуп соеленини, Ата журтка намысы куулукъ этенини белгилеген бек чычыуунду», – деп айтылды алгышлауда.

Юрий Кокос Управленяны башчыларына бла аскерчилерине куулукъландыра жетишле, жашауларында ырахатлыкъ эмда сауукъ тежегенди.

КъМР-ни Башчысыны бла
Правительствону пресс-службасы.

СЮЗЮ

Болургъа боллукъ табиыгъат кюню тийыу ишлени къыстау бардырыгъа

Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Кокос тюнене бардыргъан ишчи кенгешде сбз Элбрус районда сууну къутуруп келгенден, ырхдан да сакъланыр ючюн, алгъадан мадарла этиуну юсюнден баргъанды. Тийгеле кергюзтенгенден кере, Тынъаууну тийресинде уллу ыркъ тошерге къоркъу барды. Алай табиыгъат къыйынлыкъ 2017 жылдан эсе эки-юч вийкъ алгъа келип къыларгъа болуукъды, дегенди Бийик тау-геофизика институтуну директору Беккиланы Мурат.

Кенгешде Башкара келде суу жыйыламза этиу баш борчлада бирине саналганды. Аны бла байламлы ишлеге ахча КъМР-ни Правительствосууну резерв фонундан белюнгенди. Шахарын тийресинде суу ыркъ саркъын кетерча ызла ишлени бошлагъандыла. Гирхожан бла Бахсан суула бирге къошылган жерде балчыкыны елчими 600 миңг кубометрини тутады. Аны 184 миңге кетерилгенди.

Ыркъ этерча лотокну тазалау уа къыйынракъ болуукъды. Анда 550 миң кубометр чаклы бир таш къа-

тыш балчык жыйылынды. Бу къыйын борчну толтурууга федерал арадан болушукъ керек болуукъды. Алай табиыгъат къыйынлыкдан сакъланыр ючюн, бюгон окуна къолдан келген мадарланы аямызгъа борчулау, дегенди Кокос. «Биз шахары жабаргъа керекби», – деп къошанды ол.

КъМР-ни премьер-министри Мусукланы Алийни, КъМР-ни Правительствосууну Председатели орунбасары Владимир Болотоковну, къурулуш, ЖКХ эмда жол молк министр Вячеслав Кунжевични, КъМР-ни табиыгъат байыкъла эмда

экология министр Шуааланы Илясны, МЧС-ни КъМР-де Баш управленясыны таматары Михаил Надежини, Элбрус району администрациясыны башчысы Залиххаланы Къаншаубийни билдириулерине тынгылап, республиканы онучуусу тийишли министрстволаны бла ведомстволаны мадарларын бирге тийишдирил оператив штаб къуаргъа, къутаруу ишлеге бизнесни да къошаргъа кереклисин айырып айтханды.

КъМР-ни Башчысыны бла
Правительствону
пресс-службасы.

Семинар

Предпринимательлеге хар жаны бла да танг себеплик

Кеп болмай Нальчикде «Къабарты-Малкъарны бизнес инкубаторунда» «Гитче эм орталыкъ предпринимательствога (МСТ) системалы къырал болушукъ беруу» деген темагъа семинар бардырылганды. Анга КъМР-ни экономиканы айнытуу министрни орунбасары Ольга Велецкая, предпринимательге болушукъ берген фонду таматары Залим Кайсинов, бизнесменле эм башхала къатышхандыла. Аны чеклеринде специалисте предпринимательлени соруларына жууапла бергенди эм консултация да бардыргъандыла.

Республикада «2014-2020 жыллада гитче эм орталыкъ бизнесни айнытуу эм анга себеплик этиу» деген подпрограмма ишлейди. Аны чеклеринде быллай предпринимательге кере къаралдан ахча, ырысы эм консултация болушукъ этилди. Сбз ючюн, Микрокредитле берген фонд барды. Республиканы бизнес-инкубаторларында льгота халда офисле бла производстволу жерле берилди. Алада дагъыда ишлерни энди башлай тургъанлагъа курсла да бардырадыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Билдирюу

«Замангъа» жазылуу барады

Багъалы оқруучула!
«Заман» газетге 2018 жылны экинчи жарымына жазылуу андан ары бардырылады. Сиз бу оғурлу ишини почта сувязыны къайсы бёломонде да тамамларгъа боллукъсуз.
Жазылууну алты айгъа багъасы 564 сом бла 48 қапекди. Газетни почтагъа къесигиз барып алсагъыз а – 511 сом 44 қапек.

Бизин индексби - 51532

Кырал Думаны депутатлары республикада көргөн затларын жараткандыла, айырмалы врачланы, устазланы грамотала бла саузгалазгандыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Сөз ючюн, аграр университетни келечилери кир-кипчиценде энергияга жарашдырлар аппараттары көргөзгөндиле. Вазуу келечиси **Олеся Кильчурованы** бизге айтканына көре, проект ВДНХ-ны көрмөчюню алтын майдаланы кытканды, аппаратка эч мюлк предпритияладан сейр улупу. «Былай оборудование тут жердеде бютюнда магы-аналды: малланы багушун жарашдырап, керекли энергия алгырты, аны бла бирге уа тегерекеди тайбгытканы тазаларга ою барды», - дегенди ол.

Кыонакыла уа инкубаторда КСМР-ни Парламентини спикери **Татьяна Егорова** тубөгөндү. Журналистлеге Кырал Думаны депутаттары республикага келгендерини юсюнден айта, былай жумуша парламентарийлене араларында байламлыкканы кючлерге себеплик этгендерини чертегди. «Бюгюн ала социальный объекте бла шагьрейленедиле. Бек алгы уа саулыклары осал болганына кыялны болумула кыралганына эс бурдала, эзде уа ол жаны бла тийши мадалра кыралгандыла, көргюзторча, өхтөмленерин затларыбыз көпдө. Депутатла бла бирге уа РФ-ни Пенсия фондуну, Уруну эм социальный кыруулау министрствону келечилери да көргөндиле», - дегенди ол.

Кыонакыла инкубаторга жеткендерине, анда студентлеге дересе бардырла тура эдиле. Аграрчыны башчысы **Арсен Маремкулов** айтканына көре, учредженинни базасы улупу, анда жаш предпринимательле такта көптөгөн өсдоруноу жашаууларды берине киргерме, атычлыккы жаны бла курсла да бардыла.

Көрмөчю көргөнүн юсюнден оюмун айта, РФ-ни Кырал Думасыны Социальный политика, уруну эм ветеринарны ишери жаны бла комитетини башчысы **Ярослав Нилов** былай жолуучулук кыралда эконим кыруу органына араларында байламлыкканы коочерге себеплик этгендерини чертегди. Ол көрмөчю сейрир проект болганына эс бурдыла.

Шендо тюкөндө кыралны регионалардан товарла жюждүла. Ма бери келчини Москвада аллай мажаралары берине киргерме, анда Кыбарты-Малкьярдан такта кытыл тапмаганына, Аргентинадан алмама салыны турдыла. Неда мында кюй эт кыялтай тарадулу, бизде уа Австралиядан эки-юн керуе булан эригген эт салыны турды. Алай кек болганын бардыз да бек ити атылайды - тюкөндө жер алыр ючюн аны ишерине тегерек керекди», - дегенди ол.

Депутат арт кезиде кыралда эч мюлкюю аггы юсюне этгерге, бирде ферралда да прозводствону 2-3 керге өсдоруноу муратла салынганын чертегди. «Кыбарты-Малкьярда уа качестволу продукция өсдорунолу. Аны ючюн бизи баш борчубуз - кыралда республиканы, мында чыгарылган товарлары юсюриден билни этгерди. Республика кыралганын инжисиди, тау курортла, жылы суула Италиядан, Австралиядан осал тюрюкдө, жалана аланы айнтыргы тийшидиле. Биз а

Федерал даражада тийшии законодательный база кырап, регионлага айныргы болуштурга борчубуз», - деп чертегди ол.

Андан ары депутатла Лининкысан элде **Гунар Бетунаова** кыонакда болгандыла. 90-жыллык акьсаксал урушдан сора жылдада колхозно аггы юсюне салгырла улуу кыялны салганды, көп жылланы ташчы болуп ишлегенди, бет жарыккы урунганы ючюн кырал саузгалага тийшии көрүлгөндү. Ярослав Нилов аны кыралыбызга кыялны кезиде кесим аймак ишлегени, битве сынаулга да кырамай ару ююю өсдоруноу ючюн ыразылыккы айтканды. Ол акьсаксалга кыонакыла муслиманлага сыйла ораза айда кыруу кюл бла каламлаганын айтты, депутаттаны атылардан телевизор саузлаганды.

Парламентарийле сабий чыгармачылыккы ала Юрий Темиржанову музыкалы классында дересе ала турган сабийле бла ушак этгендиле, белгилли суратчы Михаил Шемкинин классыда окуганын жашчыкыла бла кызычкыла чыгармачылыккы кыяллай жазычкыларкына юйренгендерин сургаздыла. Бютюнда кыонакыла «Кванториум» технопаркда көргөнлерине сейр этгендиле.

Кырал Думаны депутатлары Саулык сактуу министрствону «Эчи сабий кюй» учредженинде да болгандыла. Анда көргөнүн юсюнден оюмун айта, комитетни келечиси **Ольга Павлова** мында аруу халла кыралганын чертегди. «Алай мени учредженинда балачыккы аз болганына бек кзуяндырдыгында. Аланы көсперине алгырты сойгой юртерге келдөле, жуук заманда уа мында бир

сабий да кыламз деп бек ышанама. Кавказда, мени ата журтум Татарстанда да өксозюге эчки көздөн кыралды, ол а бизни халкыла аруу тегерекдиле. Бу юйде тийшии аппаратура, иштерин сойгой врачла, шендою методикала бардыла. Ала барсы да бирге уа балачыккыла болумларын жетилгериле, аланы жашауга хазыргала болушдыла», - дегенди ол.

Кюно эчкин жарымында кыонакыла Спорт-адаптивий школа, саулыклары осал сабийле кыяллай амалла кыралганын тинтгендиле. «Радуга» республиканы реабилитация арны онгарлы бла шагьрейленгендиле.

Ингирде уа делегация РФ-ни Пенсия фондуну КСМР-де Управленисында болганды. Мында алагы РФ-ни Пенсия фондуну правленийи башчысыны орунбасары **Алексей Иванов** да кышулганды. Жолуучулукуну биринчи юню уа кзуянчы иш бла бошалганды - эчкини эм андан да бек баланы тапкан тишоруулага аналыккы капиталны сертификаттары берилгендиле.

Ол кюна уа усталыккыларында бийик билим көргюзтген, борчларын бет жарыккы толтуруу усталзаны, врачланы улуу кызууму Кырал Думаны Социальный политика, уруну эм ветеринарны ишери жаны бла комитетини грамоталары бла саузлагандыла. Аланы арасында «Кюн шабай» фамхум сабийлеге лицейини башчысы **Жапаланы Тамара**, «Радуга» реабилитация араны врачы **Темуккулары Назифа** эм башкала да бардыла.

Бюгюн а Кырал Думаны депутатлары «тегерек столу» алында энти бир неча объекте болушклары белгиленди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Налогла жыйуу системаны игилендирир умутлудула

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Республиканы жер эмда ырыскыла байламлы халла жаны бла министри **Тимур Ошукуну** билдиргенди. Кере, РФ-ни Шимал Кавказны ишери жаны бла министрство элге КСМР-ни Правительствоу этген көлжимге тийшиликке КСМР-ни айнтыу корпорацияны уставной фондун көбейтирге республиканы бюджеттеде социал-экономика кыоранында толтурурга быйыл кыралны бюджеттенде субсидия беруу бла байламды. Белгилеича, уставной фонд 537.6 миллион сомга көбейтилди.

Росей Федерацияны бир талай регионларында Кыбарты-Малкьярны саытуу алыу эм экономика бла байламлы жумушларын тамамлау эм бирге ишлеуноу кыруула бла тийшии представительствола керешедиле. Алай экономиканы айнтыу министри **Рахиланы Борис** билдиргенге көре, алдан бери анга салынган борчораны

иги кесек заманы арталыда турмурадыла. Ол себеден аны бюджеттеде бийиктеги тизмемесинде чыгарырга оюну этилгенди. «Тийшии эмда тап жашау журтла бла жалчытыра амал кыруу» деген республикалы подпрограмманы чеклерине, жаш юйорголе жашау журтла сатып алырга неда алыны ишереге деп региону бюджеттенде муниципалитетлеге субсидияла беруноу юсюнде да бардыла, жашау журтла - коммунальный мюк эм жол мюлк министри **Вячеслав Кунижев** кыкса айтканды. Ачаны сегиз муниципалитет алыккы, ол санда эки шахар округ да. Субсидияны асламысы - алты миллион сом - федерал бюджеттен бөлюнорунда. Республиканы юнжюндө да кышак жалда 454 мин сом берилди. Энти да 52 миллион саыну уа муниципалитетле кеспери кыораккыдыла. Болушук 19 юйорге берилдики.

Кенгешде дагыда республиканы быйыл биринчи кварталда бюджетини толтуруу бла байламлы отчыт кызыл этилгенди. Дага амнистияны болжалы 2020 жылда биринчи мартха дери озулугуула да айтылганды. Сора дагыда республиканы илгилденде муниципалитетлеге бир маданлай кой, Красноярскке элде жер участок, Прохладна районда фатар эмда эки миллиондун артык сом багысы спорт оборудуваны етдоруолукдөле.

Спорт министрство хазырлаган юч проект бла Олимпиада, Паралимпиада эм Сурдлимпиада оюнда, Битвуудун, Европалы эмда Россияны чемпионатта эм биринчиликтеде алчы жерлеге чыкырган спортчулага эмда аланы тренерлерине былай эчкин жомымда стипендияла тегенриги кыабы көрүлгөндү.

ОМАРЛАНЫ Мурат. Сурат автору.

Биреуленни кыйынын башхасы урлазмазча

Конференция

Көп болмай Кыбарты-Малкьяр кырал университетде «Правону сакылау эмда билими, эчки хунерликни хайыры бла министр кыруулугун толтуруган **Арсен Алакаев** интеллектуал продукт кыясы кыралны да экономикасан, илму-техника бөлүмлерини кючлөдө бек магыналы болганын белгилегенди. «Бюгюндоке республика айнуу инновациялы жолуна турганды, экономиканы, кадрланы эм илмуу аггы юсюне салгырга аламат онда бардыла, ала бла тири кереширге керекди», - дегенди.

Экономиканы айнтыу министри **Рахиланы Борис** конференцияны чеклеринде субъекттеде предпритияланы бла организациаланы айнтыуула методикалы амалла кыраларына, ала бютюногю излемлеге келиширлерине эм право жаны бла кыоркыуусу болуларына ышанганын белгилегенди.

Конференцияны чеклеринде патентле алырга заявкала керекдиле», - дегенди.

этиону, товарга эчки белги салырга эркинликни эмда башха затланы юсюнден айткандыла. Бу жаны бла магыналы марда-право тургенине ЭФМ программаланы регистрация эткенде, медицина билим беруу учредженинда инновациялы инфраструктура кырууда эчленгендери да сагынылганды. Аланы юсюнден толугаркы «Федеральный институт промышленности и собственности» институту специалистери билдиргендиле. Инновациялы-илму иштерин эм интелект продуктканы синдириу болушук берген араны таматасы **Марьяна Маржохова** эм химия кафедраны таматасы **Светлана Хаширова**, кыношу региондан, Москвадан келген специалесте да халпарлагандыла.

Конференцияны ахырында сагынылган соруула бла байламлы эзелге чыгарырга «тегерек стол» болганды.

Бизни корр.

Тегерек стол

КСМР-ни Жамуат палатасында «Шендою жаш тёлө эм экстремизм бла байламлы проблемала» деген темага «Тегерек стол» бардырылганды. Анга палатаны башчысы **Арсен Маремкулов**, «Заман» газетини баш редактору **Атталаны Жамал**, КСМР-ни толугууна власть оргналарыны экстремизмини профилактикасы жаны бла иштерин бирге тийшидири министри **Залим Каширок**, «Юногюнге мамырлык» жамуат организацинны таматасы **Сафурун Шибзуев**, дин кылуучулук, жаш тёлө жамуат биригулене келечилери эм башкала кыатышкандыла.

Жаш тёлөню экстремизм ниетледен не кьадар кери тутуу - барыбызны да эм магыналы жумушуду

Жыйылуу башланары алында КСМР-ни Башчысында террорчулукка кыжауу комиссияны башламчылыгы бла жарашдырылган «Мамырлыкка узак жою» деген документти фильм көрүстөгөнди. Анда бизни республикада радикал ниет кычан токташкы башланганын, анга алдангангады тыш кыралдан кыялай болушун турганын юсюнден айттыла. Нальчикке чабуулуккы этилгенде жаш арамыла уруну юююсюлөк бетин көргөндө, башха-башка кезиледе дин экстремизмини колларында жооптуулары жуук-ахыларыны эсгеруеринде да тынылгаз бандыла.

Террорчулук бла экстремизм этке кыралланы эмда саудай алад упуу жаулардыла. Аны айтканды, эш жалаанда дин экстремизмин неда террорчулукну белгилеу бла чеклемейбиз. Арт он-онбеш жылда берикер да была белгилли болганды аны, алдан башклары да, өз ючюн, миллетчилик, этноспаратизм, тюрлю-юрлю сектала жамуат ыраакчылыгы бек улуу кыоркыуу саналганы турдыла. Биз бу урунда көп жашауулары тас эткенбиз. Мындан арысында былай затла болмаз ючюн, ангылаты ишни тохтаусуз бардырып турурга керекди», - деп, **Залим Каширок** жаш тёлө бла былай тобешулене бардырып, аланы кезуинде анык сөшүшү жаш адамга, власть оргнага да магыналы болганын чертегди.

КСМР-ни Муслиманларны дин управленисыны башчысыны орунбасары алданганларыны сылтауну, бек биринчиден, жажилдикке көрдү. «Жарсыука, кеси сагыш этмей, билгенге да соругуа излемей, исламны юсюнден болган-болмаган затланы халкыга жаргы саюйене бютүлөрдө да табылдыла. Юйорге былай шарт: бир талай кюн алгы ораза ай кыаысиюн болшанырыгыны юсюнде Интернетте даулашала болгандыла. Кюн эсе да терс коюно айтты, адамланы эчкили эткенди. Неге керекди ол, билим эсен, бизге сөшөш да, сор. Не кереклик барды жалган халкыга бла халкыны кыоргырты. Дин бла байламлы башха затланы юсюнде да ма алады. Олду да хар кауагыны тамары», - дегенди ол.

Пятгорск эм Черкеск епархины Нальчик округда келечиси **Константин Осипову** ююмуна көре, «маханчаклыккы, менистилик, ададыла терс жолга тебиргенни белгилери. Аманлыккыдан кери туткан соймекликди. Алай жажил адамны болгон аллай сезим...», - деп белгилегенди.

Кесек умулдарын динге тийшиликке көргозторге өм болган адамла не заманда да болганын белгилегенди дин кылуучулугула. **Залим Каширок** а: «Шендою дунинда не тюрлю информация да бек терс табылды. Аны ичинде кыясык тоо неда терс болганын билген тын тюрлюдө, бютюнда жаш адамгага.

Ала экстремизм эмда террорчулуккы нилте синдирирге керешенге алданмаз ючюн, кырал да тийшии политиканы тохтаусуз бардырып турурга керекди. Аны бла бирге юююде юйортеге да бийик магына берилди. Ол политиканы юсюнде айтканды, жаш тёлө кесине жашауда жер табарч, биринчиден, социал лифтеле ишлеп башларга керекдиле», - деп кыошканды.

Жыйылууга кыатышканды, ол санда прокуратураны КСМР-ни Башчысыны Административияны билим беруу учредженинни жаш тёлө биригулене келечилери да мында көшторлө тема бла байламлы оюмларын турса эткендиле, соруула да бергендиле.

«Биз айткан затланы жалаанда дин бла байлау этки элге кыярга жарамдыла. Тышында кочкени бизи кыралда амалкычылыккы, отгурусулук умуллары, ол санда аллай белги да көрүнодө. Россияны жаулары кыраа ниетлерине көп амалла бла жетерге керешедиле, аны да унутмагыра керекди», - дегенди **Атталаны Жамал**.

Залим Каширок а уа тобешуу магыналы болганын, жаш тёлө биригуле, билим беруу учредженила эм сейрилер болганын ведомствола бла мындан арысында да тийшии байламлыкка ишереге хазыр болганын белгилегенди.

УБАШАЛАНЫ Мурат. Суратла авторундула.

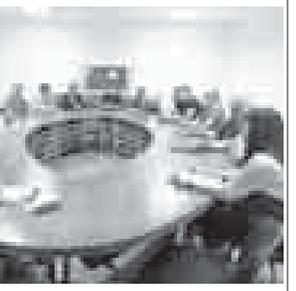
Предпринимательлеге хар жаны бла да танг себеплик

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жый сайын предпринимательле болуштурга кырал бюджеттен ача бөлүнодү. Быйыл республиканы эмда федерал бюджеттенде 42733.5 минг сом берилгенди. Экономиканы айнтыу министрствода Коммерция болмаган фонд да ишлеп башлаганды. Аны структура бөлүмлери - инжиниринг эмда экспорт жаны бла курсла кырадыла, консулацияла бардырадыла, инфраструктура бардырадыла, инновацияла жашаугадыла, Россияда эм тыш кыралда бардырылган көрмөчюлеге кыатышырга себеплик эдиле.

Республикада көп функциялы арада (МФЦ) предпринимательге болушук берген «эчи терезеле» ишлейди. Алада юч жүзөгө жуук кырал эм муниципал жумушун тамамларга болушук.

Андан сора да, Россиялык-банк бла байламлы жумушланы тамамлаган ара (ЦОУ) ачылганды.

Анда бизнес-планланы жарашдырырга, товар эм праволу экспертиза бардырырга, бизнесте тошорго болушук кыоркуулага была бирге, юристтери болушукларын тапмаганын ара (ЦОУ) ачылганды.

Хованисын этгерге, субсидия алырга конкурсуа кыатышырга заявка берирге да онг барды. Бусагата да «Нальчик» банкны аллай бөлүмю ачарча мадалра этилди.

МАГОМЕТЛАНЫ С.

Жоралау

Макьамланы сезгендиле, тепсегендиле

Акъ-Сууну библиотекаксында ишлеген **Светлана Мамедова** бла устаз **Созайланы Лейла** 15-чи номери орта мектепни 3-чү классыны окуучулары бла **Самуиланы Аманжолу** кюноне жоралап, байрам кырагандыла. Ол сорууладан башланганды. Школчугула бу датаны магынасан кыялай анылаганыларын билдиргенди.

Библиотекачы эмда устаз бизни кыралда, республикада да балалага кыялай кыайгырганларыны юсюнде тюрлю-тюрлю юйорголе белгилер айткандыла, аны бла байрамны тарыхыны юсюнде документти фильм да көргозгөндиле. Андан сора окуучуула бу ююнге, шүбүлүккыга, сабырлы жарашуулары айткандыла. Эпберге жууула берирге керешендиле.

«Макьамны бил» деген конкурсу да бек жараткандыла. Кеспери да миллет тепселеуде устазкыларын да арбазга чыгып, жерде суратла ишлегендиле. Айырмалы уа саугала кылолу болгандыла.

ДАЛХАЛАНЫ Марзип. Суратны автор алганды.

ЖЮРЕК ОТУ, ХАЛКЪЫНА СЮЙМЕКЛИГИ, АНЫ КЪУЛАНЧЫ, ЖАРСЫЛУ ДА ПОЭТНИ АЗАТЛЫ СЁЗЮНДЕ

Гуртуланы Салихге - 80 жыл

Хар не да сабийликден башпанады

Салих Акъ-Суу элде аруу юйорде туугъанды. Атасы журналист, совет аскерни офицери кырылары ючюн Сталинград урушлада жан берген, аты бюгон да малъкар газетни сыйлы кынагасында жазылып турган Солтанбек эди. Анасы уа Къошарланы Абат - чегемли къыз, не торлю сынауда да адамлыгын тас этмеген, иш къолундан кетмеген, аруу сёзлю. Ол, эки сабийликден айырылып, ол къыйын заманда кесини эки жашы бла бирге этгенди туугъан къызчыкъны да ёсдоргенди. Аланы жамауатха жарыган адамла этгенди. Салих не заман

Гуртуланы Солтанбекни жашы Салих КЪМР-ни халкъ поэти, республиканы культурасыны сыйлы къулулгучусу, Украинаны Желок атлы адабият сугурасыны лауреаты, Тбилисны сыйлы инсаны, Кавказны жазуучуларыны клубуну президенти, иги кесек поэзия китапчыримелени да автору. Бу кюнде арга сексен жыл болады.

жолгунан сабийлини, аланы кёрюрге термилулеринден толду. Жаланда бир зат жасарады лирика - жигитлик, бийик кёзден къарайды кеткенле. Ол алай узакъ керюмлейди. Болсада ол термилулю алай улдуу - мудах кёкню толтурады. Бу поэмалда къара сёз бла акъ сёз бир бирлерин кючлендире келерди. Ол да аны энчилиги.

Бир къадарны юсю бла ёмюрню сураты
«Агъач къалаурда» бир эни адамны къадырны юсю бла

*Поэт эсем... Олмуду поэтигим?!
Къыраллыгъыбыз Россей болуп турганлай, былай тизгинле жазган алай бош тойлол эди. Назмуу, поэт адетте, биринчи ёлгерге керек эдим мен деп, ол оюму тутайды.
Къыд конюм, уллу адамлыкны юсюп,
Сын къатды, хауасы бола къайлиш, - дейди ол.*

Насихатла
Озган жылы ахырында Гурту улуну басмадан бештомлукъ жыйымдыгъыны юч китабы

Ююрю бла.

да да анасны, жуукъ-ахуну да онг билети болганды. Ата журтха къайтханлай, ол Къабарты-Малкъар къырал университетни орус-малкъар ёлнюмюнде окулганды. Аны бла бирге, «Акъ-Суу» колохозда урунганды, ызы бла «Коммунизмге жолда» ишлеп башлаганды.

кеслери, аланы чыгармаланы бла танышканы поэтни кеп жангы зат жазарга тауекеллендиргенди. Бир сейри, Казим хажы айтханлай, жашуу хар жерде да бирчады, къайгылла, къуанчла, адамлык шартла да дейди ол жазмаларында. Алай ол миллетени атларын, энчиликтерин тарыхда сакъларгъа уа малъкар назмуу керти кюч салганды: Пушкинни, Лермонтовну, Адам Мицкевични, Соломея Нерисни, Григол Абашидзени, Павло Тычинаны, Николай Тихоновну, Константин Симоновну да, аларга къарындаш болганды, алай ангылашымы кёчюргенди.

Жарыкъ да, мудах да жырланы тагысы
Аны биринчи назмулары алтымышчы жыллада «Шублукъ» альманахта, малъкар газетде басмалангандыла. Биринчи китабы уа «Эртен» деген аты бла 1961 жылда чыкъганды. Андан арысында «Суучукъ бла жашчыкъ», «Жашуу жыры», «Ныхатла», «Таулу»,

XX ёмюрню сураты къуралады. Кесине кеп сыйындыргъан ёмюр эди ол - ынкъылап, Улуу Ата журт уруш, спортолюк... «Заман» на кёре - адамы», - дейдиле халкъда. Поэманы баш жигити Мусады - агъач къалаур. Урух къазауаты Акъ-Суу элиден узакъ элтип, ол Сталинградны къоргулауда контузиялы болганды.

Къуилияны Къайсын бла.

кыкъгандыла, экис бийик басмагъа казырлана турадыла. Аларга жазуучуну аспам назму, поэмалары, кёчюрмелери да киргенди.

Биринчи китап юч ёлнюмден къуралганды. Кеси да алгъыш бла башланады. Аны энчилиги

Бир къауум заманы Совет районода «Колхозная жизнь» деген изданини таматасы, ана тилде газетде жуаппы секретарь, баш редакторну орунбасары болуп да ишленгенди. Москвада бийик партиа школун таусханды. 1936 жылдан башлап 1991 жылгъа дери уа Басма, полиграфия эм китап сатыу ишле жаны бла къырал комитетни председате

Чингиз Айтматов бла.

«Кюн ортасы», «Бийик ауанала», «Жан халаллыкъ» эм башха жыйымдыклары окуучуларыны къолларына тошкенди. Ала да поэтни ачыкъ сёзю, инсан лирикасы, оюмлары кеслерине эс бурдургандыла.

Салих Кавказ халкълары бирликлерин ал кезиде жазгъан

Малкъарлы жазуучулары къаууму Тюркден делегация бла. 1997 ж.

Азап чегуу, жигитлик, адамлыкъ
Поэт урушну юсюнден кеп жазады деунюдоле кесаматчыла. Алай болмай амалы да жокъду - Салих къазауат аруу жашууларын, жарыкъ умутларын, тамблагы конлерин торлендирген теюнодди. Ол жазган назмулары («Хулчаланы Махти - белоруслу партизан», «Жюрге къайгыым» д.а.к.), бютоюнда поэмаланы, окусанг, туманданча, аланы ары жанларындан авторну кесинден ити да жаша адам - Солтанбек къарат турганча болса.

Аскерни атасы жашыны жазуучуларыны барында да барды. Аны жанында уа - мёлек сыфатылы Аба. Тансыкълыкъ дегенин адам хорламаз бийик.

«Терт алма терек», «Мудах

— ол поэтни заманлашларына тилек сёзюдо. XX ёмюрню къыйынлыкларын хорлап, тауекеллини нёгер этип, жокъну бар талдырады деп, кюрешде жашуу болдурган, аны бла бирге миллет төрелерин, адетлерин тас этмеген, кёз инжисича сакълагъан тёлнюно насихатчыды ол ызларындан баргъанлагъа. Андан сора да, бу китابلаны къурагъан назму, поэма, къара сёз байлыкъгъа къарсагъан, таууну назмуучуну дунни башында къайсы халкъны къайгысыз да тынлыкъсыз этгени тура болуп къалады. Алай эсе уа, адам улун излеген бирлик - ол жомакъ тойлолду, кертиди.

Игилирине атап айтхан сёзю къууанчыды: «Акъ ниетле», «Миллет уланы», «Лугоскойну журюрги», «Жалсарыу чигижики», «Тирмен ташлыкъ состарлай», «Кызыла, анала, ыннала», «Кюйген таш» эм д.а.к. назмула; «Байсолтанланы Алим», «Тебердини нарталары», «Ийманы Кавказыбыз» деген чыгармала.

Аларга кирген поэмаланы, назмуу татлы жазылган бир къауум повестелени хар бири да энци китاپны магъанасын тутханларын эслерчады. Аны бла бирге поэтни сурталау амалларыны энчиликтерине къарсагъан, аны кеп окуучуларыны, юриунуучулар бири заманда да къыймагъанын сезесе.

Ючтомлукуну ючюнчю китабы саулай да кёчюрмеленден къуралады. Орус, белорус, дюгер, къыргыз, полкъ, азербайджан, торк, тюркмен, татар эм башха миллетли поэтле биринчи ала тилибизде сёлешиледи. Гуртуланы Салихин сынуу жыйган, мындан ары бютоюнда терен магъаналы чыгармала жазар къуеуюдо. Аллах аны саулукъ, тауекеллик, заман да берсин.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Кюн - мени жуукъгум

Жуукъгумду мени, жылуун Агусуз жибере эсе, кюн. Жылпын буюкчулу жоларым Азия тозледе, тошоп - тун. Къарындашды манга кертиден: Туугъаны ол манга кеп жылы, Босагым юсюне келтирип, Хакъын алмай, береди жылуу.

Ырзаыма анга мен, сёзюсю, Къыйыны къагытар коч къойда! - Табылып жарыгъа, ёсюсю, Ышкъсыз ёсюсюге къыркъарда.

Ырзаыма ёкюсю ючюн да! Бир жарлы ючюн да - махтауум! Къыйрда жантайган ючюк да Тюзеди - жашууга жокъ дауу.

Туудурум Азрет узалып, Къолчугун кёрпозетди кюнне, Анга оладу, ма оладу насип, Биринчи насыбы - ол кёрген.

Ол насипди мени да тутхан, Мен тойлоп сууукъга жендирлик: Иплик этгенин унутхан, Кёзюмдеди неге жетгени.

Къуру менемди да жуукъгу. Нёгериде андан къууанды: Къоратды да жолдан сууукъну, Иш тутду да, иш къуралды.

Жазаламдым назму

Жазаламдым назму сени юсюнден, Жауудан тиз къытта урланды кюн. Жаратгылыны таубете ююсюнген Туугъан жерин алышыр болду юрюкюн.

Зугул чум, атылыккъ окълай, тыкъ болду, Къызыл ёз сууу сыймайны, Къартыкъмы.

Жаууа сындырар амал тобылды, Анга балхача кёрюнюк, Картлыкътым.

Битген чумну шагъатлыкъга сюедиг, Къарлычла уяланган заманда: - Къарт болмайды, - деп къыздинг сен, - сюймеклик, Ишленмей къыздык, деп, аны сабыны.

Къар суулай энеди жарыкъ олартын, Эртен аздакъ кирлидейди шакъ-шакъ. Нек эсе да, къурумланды къызгъыт: Сюймекликсиз жашуу - тойлоду жашуу.

Анамы келини бол!

Бу терх баргъан ёмюрде да сюймеклик Жюреки жол нёгериний къалганды. Да мен эсем юйбюдою ишлерни, Анга нёгер о къайдыр, къайдады...

Манга ачыкъ кёрюнеди турада Мени анамы келини болуугуну. Къанатын керип, учды тауларды Мени жашоууму ма ол буйругуу.

«Убай» деген сёздан сора, бир башха Сёз келмейди манга сенден кюн сайын. Не мадар болсун: сюймеклигим, ишашып, Жанымы аманат эттени сана.

Жарлы жаным къурам болду ананга. Къара ауана атмаз ортыбасы. Эшикед къолган журюгим, алыны, Къарайды ол сен сайлагъан жуадууга.

Мен киеу болойым сени ананга. Бас сен о мени анамы келини. Унутум барды сени алынга, Сени сакълагъанын кёре элини.

Жашлыкъымы кырыгъы

Азияны къызыу кюню жашилим, Кёзюм тойгуну, сарыгъа бояган Кырдыкда къылымъ талыгъа жашлыкъым, Энди ангылай келеме баымын:

Жашлыкъ кылып, сарысы эриди. Биягычы, ай жарыгъындан тола, Акъ-Сууда Жамилни тала эринден Манга къарайды, эртен чыкъдан тоя.

Анамы жаныды кырдык жашили, Ючтом сууу тутайды да сакълагъан, Къыйынлыкны менден керди

ГУРТУЛАНЫ Салих

Терс болсам да, окъ къарчына, акълагъан.

Кырдык жашили узакъга къаратып, Бузлатмады насыбымы къанатын. Эсимни къыйын кюнден узакъ тутуп, Сакълады элими да аруу къуутун.

Эй, жашлыкъ а! Жашил кырдык бир жазыла Жетген ёмюрюгюн манга жыл элди. Монгъайлы терими келтирген жазуу Чыгы бла тобай турарды элде.

Жашлыкъымы кырдыгыды конлюмно, Сер аязлы чегетни да сюйдюрген, Унутура буз тойгун конлерими, Кишиге жюк этмей, сабан сюйдюрген.

Назмум, жандарсуз болма, Мамукъ журтхан суулай - зыраф. Сенсиз да иш табар былай Къыйын заманда да зарф.

Бетими жойма, назмуу, сен Шабан, кырдыкга бауурлан. Жаралы жырны зшиттеген, Аны къайгысына урлан.

Мен учурдум эсе кёкте, Сенден къычмасын бир киши. Адамгъа тенг болура, бийикге Жолуугу уа - кесини ишле.

Бараза

«Барма къыу аттыгын, баралса, Кишен салма сен, Салма кишен! Сабанды кесини баразанг Бар эсе - андас эр киши.

Къарт болма деп къоркъма, Къоркъсанг, Шайтан жел сууурур жаныгын. Сабанды къол хатынг огулсуз, Жашлыкъымы жуукъгур заманга.

Топ терех, жер кюкю тогисе, Эрип да къалады, инчере, Заманын жетгени да эспей, Къарт бола билирге да керек.

Жагыны суу ашай бир кетсе, Таш окуп сувемез ёршете. Жаныгын ким алады десегн, - Къартлыкъны букъудуруп кюрештен.

Арталды хау этмей киште, Шагъата сюедери Малкъар: Къартлыкън кёрмеге кюрешен - Кесини жашлыкъын да малтар.

Баразам барды деп жашоуда, Кёлюн бир хош этмеген жан: - Мен да бу дуняда жашоудым. Дегенге ёмюрде бормам жал...

Сууладан жангара тапыла, Ашканды да келе кесуейди, Алына чакъырды, бир таулу Къарт тутду ол сёзю кёзюме.

Кёз жуадукъ

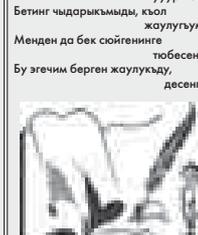
Ёчюрюп хауа телефончуну да, Къайры буюкчун, кесини солуу, онду да, Топган айдан да тилемей кичирлик, Суууу айтын аякъдан чечилди.

Да манга да дуняа энди ачылды: Шоуданыбызны сёкмедим, очуудан, Алыбызгъа тоқормедим, олымын, Кюнгур къызгъа бармадым, жалныпын.

Ала бары - сёзюбюзю зшиттеме, Сюймеклигим акълыкъгъа тенг эттениле, Адамсызлыкъа бек сейр этдиле, Алайдымы боларды да, дедиле.

Ташларын жауула жууп тобеген Орамбыз къызды чойыр тобедим, Биргесине да элтип сазбет айны, Сёзюме ёлмегенге эте айлы.

Эл орамбызгъа чойыр - жууурган. Бетигн чидоркъымды, къол жуадуугым, Менден да бек сюйгенинге тобесенг, Бу згечин берген жуулукуду, десенг?

Рейтинг

Нальчик - Россейни бек кьолайлы юч шахарыны санында

Шимал-Кавказ федерал округну Нальчик бля Влади-кавказ - «Россейни шахары. Миллет сайлау» деген битеу-россей проекте алчылыккы

тутадыла. Бу проект халкы-ланы айнууларына себеплик этер, россей кыраллыккы маданият-тарых эмда архи-тектура хазналарын сакьяр,

алагъа сакъ болургъа, ала бля этемленирге юйретир муратда къуралганды, деп айтылады аны сайтныда. Бек иги шахара - РФ-ни регионларыны администра-тив аралары - халккы кьол кетюроюу бля сайланадыла. Конкурсну эсеплерини 2018 жылда 30 декабрде 15:00 сагъатда туура этерге белги-ленеди. Быйыл 27 майгъа дери эсеп-леге кере уа, Владикавказ биринчи жердеди. Аны ючюн

Информагентстволаны билдирулерине кере.

Белгилеу

Битеу школну аллында махтау бергендиле

Алгъаракъда билдирге-нибиз, жаш боксчу Алик-берланы Алан Маркоковда бардырылган Битеудуния гимназиаданы кюмош май-далына тийшли болуп кьайт-ханды. Хунерли спортчуну жетишимине Къабарты-Мал-къарда да тийшли багъа бичгендиле.

Озгъан ыйкъыда анга Рос-сейни спортдан устасына кандидат деген сыйлы ат берилгенди. КъМР-ни спорт министри кьуллугъун тол-тургъан Заур Жежевни кьол салыуу бля документ бля Аланы ол округъан Янкой элини орта школунда этген ахыр кьонгуроуда Олимпиа-да резервни спорт школуну директору Солтанланы Мурат бля КъМР-ни кьырал тренери Залим Керефов саугъалагъ-андыла.

КъАСЫМЛАНЫ Аминат.

Презентация

Сейирлик фикирле бийлейдиле төгерекни

Нени юсюнден жаздыла, окуйдула бусагъатда жаш адамла? Аланы кьайгъы эт-дирген, кьуаундыргъан зат-ла башхаракъдыла. Огъесе алаймы керюнеди? Бу кюнледе Къабарты-Мал-къарны Жазыучуларыны союзу-ну «Вертикаль» атлы поэзия салонунда Дарья Шомахова-ны «13 том» атлы биринчи назму китабыны презента-циясы болганды. Авторну юсюнден: ол - «Солнышко» журналыны баш редактору, журналист, блогер. Биринчи жазыу ишлерин халпарладан башлагъанды. Аланы «Вай-нак», «Дарьял», «Литератур-ная Кабардино-Балкария», интернетде кеси ачан «Бук-ва» журналда басмалады. Аны жазгандары «Жангы жазыучула» (2011 ж.) деген китапха да киргендиле. Къыз сегиз жылны ичинде жаш жазыучулары форумларына чакъырылады, алада коорди-натор сенауу да барды.

Китапда назмуланы асла-мысы акъ сёз бля верлибр жанрда жазылгандыла. Тө-рели рифмалы айтыла да бардыла аланы ичтеринде. Аланы окусуган, жангы адам бля тюбешгенча боласа - сей-ир тилде сёлешедиле аны ли-рика жигитлери, башхалагъа ушамагъан, къара бля акъдан бичилген, тигилген оюмла аладыла төгерекни. Суратлары да алай, готика халда этилгендиле. Аланы уа китапха жаш художник Хаджиланы Джамила хазыр-лаганды. Баям, ала бля бир-ликде ары келген адамланы да асламысы къара бля акъ кийимле кийип эдиле. Тюбешуноу Китапны сой-нешени биригулерини та-матасы Наталья Шинкарева ачканды эм бардырганды. Белгилли кесаматчы Нина Шогенцова уа авторну ду-ниягъа къарамын ачыклап сөлешкенди. Анна Романовская, Марина Мазуренко, Алан Рамон, Асият Пшигошева эм баш-хала китапдан тизгинле оку-гугандыла. Жаш поэти бир назмусуна Анзор Жолдашев такъгъан «Ары бурулганлай

– тенгиз» деген жырны уа Ан-зорну биргесине Илья Шоов айтханды. Автор ал сёзюнде аны бу китапны басмаларгъа таукеллик бергенлеге, кел-тирденгенге, окуучуларына да ырызлыкъ сёзюн ачыкъ этеди. Малкъар тилге аны «Тюш-деген назмуусун кёчюргенбиз. Окуучуларыбызны аны бля шагъырей этерге сөөбиз: Къызыл ауананы эте эски

Алдау таяклары бата баргъан конюу, Атлайма мен эски шхар къабагъандан, Шахар а – өмюрдан бери тургъанладан. Орамлада – баллай саркълу баргъан кьоркъуу. Азал кьыймылкъыдан проспект саулай толу. Асмакъ чигинжиле – базар майданында, Ауанала кибик, алай – шыбырдаула. Къурманма мен мында, жалдат эм кьарагъан, Туман өмюрледе, жауунлада

КЕРТИЛАНЫ Сакнат.

Эле тутуу

Озгурлугъун айтып тауусургъа амал жокъду

Алгъаракълада жуукъ-тенгини да жарсытып, жореклер-бизге иллу бушуу салып, дуниядан замансыз кетип эсыл адам. Аманы къарындашы Мамайланы Муталифни уланы Рамазан. Ол алай жаш эди, аны игилигин, ахылыгъын айтып да тауусалыкъ тойюлма. Жюргеним кююп барады ол эсиме кере. Сагъанмай а бир такъыйкыны да туралмайма. Не этерге билмей, ачуууу бу тизгинлеге салгъанма.

От салдын ичибизге. Не деп кетген эдинг сен? Айах, болукчу билсенг... Жети кыла эдинг сен. Къалалмадим сау-эсен! Жан билемин, Рамазан! Къыйынды кюйле болганды. Мен жазыучу тойюлма, Алай ачы кюйюме, Жилия жаным бля кёзле, Келдиле ма бу сёзле.

РАМАЗАННЫ КЮЙО

Өртленликде сагъат онда Келди аман халар манга: Рамазандан айырылдыкъ, Энди Рамазансыз кьалдыкъ! Аны улуй, Алим жетди. Бизни да жюрексиз этди. Къалай айтайым анама Жилия деп кьарындашыгъа? Не дерге билмей, инжилдим, Атам кибик кере келдим, Аталыкъ эте эди ол, Ача эди манга да жол. Азраил аны да алды! Аны да бизден кызгъанды. Ачы болса да көргеним, Ийналмайды жюргеним. Аман конюм алай келди, Сагъайтын саулай да элни, Етиорк болуп деп, кепле, Ийналмай турдула кепле. Къабакъ эшикке ачылып, Дуачы къартла жыйылып, Данилны арбазында, Окуйдула шох сурала. Ишле ишден тоймагъан, Болушуксуз кьоймагъан, Кимге да болгъан билек, Сагъа этиле тилек. Къабакъ эшикке ачылып, Дуачы къартла жыйылып, Данилны арбазында, Окуйдула шох сурала. Ишле ишден тоймагъан, Болушуксуз кьоймагъан, Кимге да болгъан билек, Сагъа этиле тилек. Къабакъ эшикке ачылып, Дуачы къартла жыйылып, Данилны арбазында, Окуйдула шох сурала. Ишле ишден тоймагъан, Болушуксуз кьоймагъан, Кимге да болгъан билек, Сагъа этиле тилек. Къабакъ эшикке ачылып, Дуачы къартла жыйылып, Данилны арбазында, Окуйдула шох сурала. Ишле ишден тоймагъан, Болушуксуз кьоймагъан, Кимге да болгъан билек, Сагъа этиле тилек.

Изеу

Бурунгулу межгитде намаз къылдырлыкъдыла

Огъары Малкарда эрттеги Сауту элде бурун заманладан кьалгъан межгитни жангыр-тыу ишле башлангандыла. Бу жукушуну элпине кеслери кылгъа алгъандыла. Бирлери ача бля, башхалары кьуруш материалла бля жалчытадыла, кеплери кеслери да ишлейди-ле.

Халкъыбыз кёчюролгончо бу ауузда онсегиз эл бар эди, алачы хар биринде да намаз этген жерликле орналгандыла. Арха кьайтханларында уа, эллиле алачы, онг болгъаны къадад, сюерге кюрегшенди-ле. Эки жыл мындан алгъа уа уллу ара межгитни да жангыртхандыла. Билгенле айтыгъан кере, Аллахка табы-ныргъа малкъар адыбиятны

мурдорун салгъан Мечиланы Къази да баргъан турганды. Саутудагъы эски межгитге да кеп да бармай дин ахлу-ла намаз кьылгырга жюроп башларыкъдыла. Аны кьабыр-галары тап халгъа келтирил-гендиле, башы жабылганды, шёндю ичинде тийшли жу-мушла бардырыладыла. Бу огурлу иш эллипин би-рикиреди, ёсеп келген төлю-но уа ата-бабаларын сыйлы кёрюрге, тарыхны унутмазгъа кюретеди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Театр

Чам, лакъырда, жашау оюмла

Къулианы Къайсын атлы Малкъар кьырал драма театр сахна искусствону сюйгенлини К. Гольдонины пьесасына кере «Къонакъ юносо бийчеси» деген спектакльге чакъырады. Оюн 29 майда Къырал концерт залда (Шогенцово атлы орам, 28) кер-гюстолонюрюкю. 19.00 сагъатда башлан-рыкъды. Сорчулары болгъанла бу телефон номерлеге сёлеш-синле: 8(8662) 42-22-10; 8-909-490-12-11. Билдирюу Искусствону сюйгенлини 30 майда 19:00 сагъат-да Къырал музыка тетръга «Жаз басы, соймеклик эм музика» атлы концертте чакъырыбыз. Сорчулары болгъанла бу телефон номерлеге сёлеш-синле: 77-42-08, 77-42-02.

УФСИН

Хорлагъан командагъа - кёчюучю кубок

Республикада УФСИН-де кьулукъ этгенле, угонанын-топтуруу органада оператив служба къуралгъан коннге атап, гиче футболдан эриш-уле бардыргандыла. Алагъа

беш команда къатышканды. Аланы араларында уа, оди-церле бля бирге урунуу жолла-ры энди башлагъанла да бар эдиле. Анга да къарамай, эри-шюледе бары да тенг эдиле.

Футболчула ариу оюн кер-гюстоттендиле. Къабакъ эшикке кеп топла да урулганды. Эки жангында да кьоркыулу кезюуде да болгъандыла. Алай не заманда да бек кючлю хорлайды. Бу жол управле-ниени аппаратыны командасы барысын да озгъанды, экинчи жерге 3-чо номерли тозетюму тутмакъда кьулукъ этгенле, ючюнчюге да 1-чи номерли колониягъа тийшли бол-гъандыла. Хорлам болдургъан коман-дагъа кёчюучю кубок берил-генди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Тюрленюле

Төлеулени – тюзюнлей регион бёлюмден

Россей Федерацияны Правительствосу 2011 жылда 21 апрельде чыгарылгъан 294-чо номер-ли бегимине кере, 2018 жылны 1 июлундан башлап Къабарты-Малкъар РФ-ни Социал страхование фонду «Тюзюнлей төлеуле» деген пилот про-ектине кёчеди. Ма ол конден теберен Фонду ре-гион бёлюмо ишленгенле ауругъан кезюулеринде неда производствода ачыгъанларында борчу халда социал страхованиеге кере төлеулени кеси токташдырлыкъды эмда төлеуриди.

на учрежденида эсепте тургъанлай эмда бал-чык тапхандан сора анга къарагъан заманына берилген бир жолгу пособианы да регион фонд тергеиди эмда береди. Төлеуле алагъа тийшли болгъанлары банк сыйларына ётюрюледиле. Ача заявление эмда тийшли документле жарашдырылып келти-рилгенди сора ол календарь конюно ичинде төленеди.

РФ-ни КъМР-де Социал страхование фондуны прес-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Наабаат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЫЛАНЫ Борис (жууалы секретары),
МОКЪАЛАНЫ Зухура
(бёлюмо редактору),
ТИКАЛАНЫ Фатима
(бёлюмо редактору).

ТЕЛЕФОНЫ:
Редактору примоймай - 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-84-82.
Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62, Корреспонд - 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ:
Поштиска эм право - 42-24-02, 42-47-68.
Экономика - 42-66-73.
Култура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучулу бля байламмакъда жюроктоу эм жазылуу - 42-37-94.
Эчи корреспондент - 42-68-72, Тилмачыла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бля кьыргъы жюргюмейди.
Къол жазмакъга ресейни этилмейди эм ала артка кьайткымайдыла.
Газетде басмагъан материалла айтыгъан оюмла редакцияны оюму бля келишимге болушукдула. Алада айтыгъан хар зат конюно Россей Федерацияны Басмаы юсюнден законна тийшиллекле материалла авторлары кеслери жуунадыла.
Редакция авторлардан 400 газет тизгинди (машина бля жазылгъан 5-6 бет) кепно алмайды.
Газет Басмаы эм асаламы информация эришилери кьуруула жаны бля Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрде регистраци этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ 07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службага халар этгенди.
Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Назмин шхар, Ленин аты проспекти, 33
Газетни кеслери тапдыруу конюно КъМР-ни почта сыякыны федералый Управленисы жуунадыла.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10
Газетни ронингга сатыу конюно КъМР-ни «Россестат» ашикер обществосу жуунадыла.
Телефон: 42-69-34
Газет ыйлакъда кюч кере - геюрге, отга, шабат конюнде чыгъады

Номерге графике кере 19 00 сагъатда кьол салындады. 20.00 сагъатда кьол салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРЫЛА:
Таппасканы Аминат
дежурный редактор: Куюканы Сафият, Кетечиланы Зулифия - жууалы секретары орунбасарлары, Зезуалы Лила - (1, 2-чи бетле) Ахекбекканы Жаннета - (3-чо бет), Токмуаланы Салим - (4-чо бет) корректорла.
Тиражы 1360 экз. Заказ № 528
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИШТЕЛЪНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шхар, Ленин аты проспекти, 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru